

Udskriftsdato: søndag den 7. juni 2026

VEJ nr 9001 af 13/01/2009 (Historisk)

Vejledning om betydningen af forældremyndighed ved fastsættelse af børnebidrag

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Justitsmin.,\Familiestyrelsen, j.nr. 2008-5010-00008

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 9774 af 30/09/2009

Vejledning om betydningen af forældremyndighed ved fastsættelse af børnebidrag

1. Indledning

Familiestyrelsen har i Skarrildhusberetningen for 1988, 1991, 1993 og senest i 1997 redegjort for praksis for fastsættelse af børnebidrag i situationer, hvor barnet opholder sig nogenlunde lige meget hos begge forældre, herunder om betydningen af forældremyndighed. I Familiestyrelsens (tidligere Civilretsdirektoratet) nyhedsbrev nr. 22 fra august 2004 er der desuden omtalt en konkret sag, som angiver styrelsens daværende opfattelse af praksis.

Familiestyrelsen finder nu anledning til at præcisere ud fra hvilke betragtninger, børnebidragssager skal vurderes, når der er henholdsvis fælles forældremyndighed og eneforældremyndighed. Dette sker på baggrund af dels en udtalelse fra Folketingets Ombudsmand, dels forældreansvarslovens ikrafttræden den 1. oktober 2007 samt udviklingen og ændringen af familiemønstrene og samværspraksis.

2. Retsgrundlaget

Det er en grundlæggende betingelse, for at der kan fastsættes bidrag, at den pågældende forælder ikke opfylder sin forsørgelsespligt over for barnet, ligesom det er en betingelse, at den, der kræver bidrag fastsat, afholder udgifterne ved barnets forsørgelse.

Dette følger af §§ 13 og 18, i lov om børns forsørgelse, som har følgende ordlyd:

”§ 13. Forældrene er hver for sig forpligtet til at forsørge barnet. Barnet skal forsørges, opdrages og uddannes under hensyn til forældrenes livsvilkår og barnets tarv.

Stk. 2. Opfylder en af forældrene ikke forsørgelsespligten over for barnet, kan statsforvaltningen pålægge ham at udrede bidrag til barnets underhold.”

”§ 18. Bidrag i henhold til nærværende kapitel tilkommer barnet.

Stk. 2. Retten til at kræve bidrag fastsat og til at indkræve bidraget har den, der afholder udgifterne ved barnets forsørgelse, såfremt den pågældende har eller ved forældremyndighedens ophør havde forældremyndigheden over barnet eller lovligt har barnet i pleje. I det omfang det offentlige afholder udgifter til barnets forsørgelse, tilkommer retten den pågældende offentlige myndighed eller institution.”

3. Betydningen af fælles forældremyndighed

Den 1. oktober 2007 trådte forældreansvarsloven (lov nr. 499 af 6. juni 2007) i kraft. Det er lovens klare udgangspunkt, at forældrene har fælles forældremyndighed, og at dette fællesskab fortsætter i tilfælde af en samlivsophævelse.

Beslutningsbeføjelserne ved fælles forældremyndighed er reguleret i § 3 i forældreansvarsloven. Det fremgår af bestemmelsen, at væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold kræver enighed mellem forældrene, hvis der er fælles forældremyndighed. Samtidig følger det af bestemmelsen, at bopælsforælderen kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv¹).

Beslutninger af mere dagligdags karakter kan hver forælder (bopælsforælderen og samværsforælderen) træffe på egen hånd. Det gælder f.eks. mad, tøj, sengetider, venner, fritidsaktiviteter m.v. Det afgørende i den forbindelse er, hvem barnet opholder sig hos.

Når der er fælles forældremyndighed, kan begge forældre således som udgangspunkt hver især træffe bestemmelse om, hvordan barnet skal forsørges.

3.1. Opfyldes forsørgelsespligten?

Opfylder en forælder, der har del i forældremyndigheden, sin forsørgelsespligt, kan der ikke fastsættes bidrag. Hvis den ene forælder ikke opfylder sin forsørgelsespligt, kan der fastsættes bidrag. Det afhænger af en konkret vurdering, om en forælder opfylder sin forsørgelsespligt.

I denne vurdering indgår bl.a., hvor meget barnet opholder sig hos forældrene, hvor fast ordningen er, og om forældrene hver især deltager i den daglige og basale forsørgelse af barnet. Hvem betaler for eksempel de større faste udgifter (daginstitution, skolegang, fritidsaktiviteter og lignende), og hvem køber tøj, betaler for mobiltelefon, giver lommepenge og lignende. Udgifter til rejser og større ting, som har karakter af gaver, har mindre betydning, men kan dog indgå i den samlede vurdering.

De udgifter, som den ene forælder afholder til forsørgelse, kan tillægges betydning, også selvom den anden forælder ikke er enig i, at barnet forsørges gennem disse udgifter. Den ene forælder skal ikke have fordel af de udgifter, den anden forælder afholder, for at udgifterne er afholdt til barnets forsørgelse. Det væsentlige i vurderingen er, om forældrene opfylder barnets konkrete forsørgelsesbehov.

En udgift til eksempelvis almindeligt tøj vil kunne opfylde et beklædningsbehov hos barnet på samme måde, som hvis tøjet var luksuspræget. Det samme gælder, hvor den ene forælder vælger at melde barnet til en dyrere fritidsaktivitet, som er en anden og måske også dyrere aktivitet end den, den anden forælder har valgt.

Der er som udgangspunkt ikke tale om, at hver forælders forsørgelsesudgifter skal sammenholdes, men at der skal foretages en konkret vurdering af, om en forælder opfylder sin forsørgelsespligt. Er det tilfældet, kan der ikke fastsættes bidrag. Dette gælder også, selvom der – hvis der blev foretaget en sammenligning ”krone for krone” – er en stor forskel i forældrenes faktiske udgifter til forsørgelsen af barnet.

Det indgår desuden i vurderingen, om en af forældrene modtager børnetilskud og børnefamilieydelse til barnet. Forældrenes øvrige økonomiske forhold lægges der normalt ikke afgørende vægt på.

3.2. Bidragets størrelse

Hvis det vurderes, at den ene forælder ikke opfylder sin forsørgelsespligt, og der derfor kan fastsættes bidrag, bør der ligeledes ved fastsættelsen af bidragets størrelse ske en konkret skønsmæssig vurdering.

I denne vurdering indgår bl.a. forældrenes økonomiske forhold, hvor meget barnet opholder sig hos forældrene, afholdelse af forsørgelsesudgifter m.v. Der skal således tages stilling til, om der er konkrete omstændigheder i sagen, der fører til, at bidraget bør fastsættes lavere end de vejledende retningslinjer tilsiger. Bidraget bør dog ikke fastsættes lavere end normalbidraget.

4. Betydningen af eneforældremyndighed

Hvis der ikke er fælles forældremyndighed, kan forældremyndighedsindehaveren anmode statsforvaltningen om at pålægge den anden forælder at betale bidrag til barnets forsørgelse. Bidraget vil som udgangspunkt blive fastsat, selvom den anden forælder deltager i forsørgelsen. Dette skyldes, at forældremyndighedsindehaveren antages at have ret til at kræve den anden forælders forsørgelse omsat til et pengebeløb ved en bidragsafgørelse.²⁾ Når der er eneforældremyndighed, vil der således som udgangspunkt være grundlag for at fastsætte bidrag, selvom barnet opholder sig omkring halvdelen af tiden hos begge forældre. Opholder barnet sig omkring halvdelen af tiden hos begge forældre, kan det dog efter en konkret skønsmæssig vurdering få betydning for bidragets størrelse, fordi bidragsbetaleren kan anses

for delvist at opfylde sin forsørgelsespligt gennem barnets ophold hos bidragsbetaleren. Bidraget bør dog ikke fastsættes lavere end normalbidraget.

Familiestyrelsen, den 13. januar 2009

MALENE VESTERGAARD

/ Carina Fogt-Nielsen

- 1) Læs mere i vejledning af 6. december 2007 om forældremyndighed og barnets bopæl, pkt. 2.3.
- 2) Der henvises til pkt. 4.7. i vejledning om behandling af sager om børne- og ægtefællebidrag, som omhandler spørgsmålet om fradrag for afholdte forsørgelsesudgifter i relation til fastsættelse af begyndelsestidspunktet for et bidrag.